

Informacija o pripremi i izradi Nominacionog dosijea za upis Bokeljske mornarice na UNESCO Reprezentativnu listu nematerijalne baštine čovječanstva

Nominacija Bokeljske mornarice za upis na UNESCO Reprezentativnu listu nematerijalne baštine čovječanstva predstavlja prvu kandidaturu Crne Gore ka UNESCO, u oblasti nematerijalnog nasljeđa. Ideja o nominaciji potekla je od same organizacije Bokeljska mornarica, kao snažna potreba za međunarodnom potvrdom kulturnih vrijednosti koje su joj prethodno obezbijedili status kulturnog dobra od nacionalnog značaja (2013. godina).

Nakon ratifikacije UNESCO Konvencije o zaštiti i očuvanju nematerijalne kulturne baštine (2009. godina), usvajanja Zakona o zaštiti kulturnih dobara (2010. godina), radionici o popisu nematerijalne baštine koja ja rađena u saradnji sa UNESCO kancelarijom iz Venecije (2011. godina), projekta Popisa nematerijalne kulturne baštine na teritoriji Crne Gore (2012. godina), te izradi Elaborata i upisu Bokeljske mornarice u Registar kulturnih dobara (2013. godina), organizovana je i Radionica o izradi nominacionog dosijea za upis na UNESCO Reprezentativnu listu nematerijalne baštine čovječanstva (mart 2017. godine), čime je počeo proces izrade Nominacionog dosijea.

Rješenjem Ministarstva kulture broj 01-1387 od 18. aprila 2017. godine, formirana je *Radna grupa za izradu Nominacionog dosijea za nematerijalno kulturno dobro „Bokeljska mornarica“ za upis na UNESCO Reprezentativnu listu*, sačinjena od predstavnica Ministarstva kulture, Uprave za zaštitu kulturnih dobara i Narodnog muzeja Crne Gore, stručnjakinja iz oblasti nematerijalnog nasljeđa i imenovanih predstavnika od strane Bokeljske mornarice. Nakon formiranja Radne grupe održan je konstitutivni sastanak nakon čega je počela intenzivna saradnja i priprema materijala, koja je u kontinuitetu ostvarivana sa lokalnom zajednicom, posredstvom njenih predstavnika u Radnoj grupi.

Radna grupa je, pored pripreme osnovnih podataka o elementu, pristupila njegovoj identifikaciji u skladu sa Konvencijom o zaštiti nematerijalne kulturne baštine, dala kratak opis, identifikovala nosioce i praktikante elementa, definisala na koji način se danas prenose znanja u vezi sa elementom, odredila koje društvene funkcije i kulturna značenja element ima u odnosu na svoju zajednicu, te definisala element u odnosu na njegovu kompatibilnost sa postojećim instrumentima međunarodnih ljudskih prava. U skladu sa metodologijom predstavljenom u odredbama Konvencije, Radna grupa je obrazložila kako upis elementa u Reprezentativni popis može doprinjeti opštoj vidljivosti nematerijalne kulturne i podići svijest o njenom značaju na lokalnom, državnom i međunarodnom nivou. Obrađena su i poglavlja koja tretiraju kako upis može da ohrabri dijalog između zajednica, grupa i pojedinaca, te da promoviše poštovanje kulturne različitosti i ljudske kreativnosti. Nadalje, definisane su mjere zaštite elementa, u okviru kojih je određeno kako se obezbjeđuje održivost elementa unutar zajednica ili grupa i kako se element čuva. Dat je i prijedlog mjera koje se trebaju realizovati, a kako bi se osigurala održivost elementa, te definisao način na koji će država podržati realizaciju predloženih mjera. Cijeneći da je učešće lokale zajednice od posebnog značaja za definisanje mjera, ali i samo formulisanje Nominacionog dosijea, prikazano je i na koji način je lokalna zajednica bila uključena u ovaj proces. Sa istim ciljem, predstavnici Radne grupe su učestvovali na Skuštni Bokeljske

mornarice, održanoj 15. novembra 2017. godine, a kako bi se aktivnom članstvo organizacije prezentovao Nominacioni dosije, koji je na istom događaju, nakon dostavljanja sugestija, usvojen.

Pristanak zajednice za nominaciju ostvaren je i kroz prikupljanje i formulisanje saglasnosti predstavnika Bokeljske mornarice, ali i šire lokalne zajednice Kotora i Boke Kotorske, koje su u kontinuitetu prikupljanje u toku procesa nominacije, te koje predstavljaju sastavni dio Nominacionog dosijea. U ovom procesu prikupljeno je 273 saglasnosti, od kojih svaka ističe da je riječ o nacionalnom blagu Crne Gore i o izuzetnom značaju Bokeljske mornarice za lokalnu zajednicu Boke.

Uporedo sa izradom teksta, vršeno je i snimanje ključnih događaja za potrebe video-forme, koja je takođe sastavni dio Nominacionog dosijea. Kako se snimanje video-materijala prema propozicijama UNESCO sprovodi u godini izrade same nominacije, u tu svrhe snimljeni su ključni segmenti Bokeljske mornarice, koji imaju javni karakter: obilježavanje Dana Bokeljske mornarice (26. jun 2017. godine), obilježavanja dana opština Tivat i Kotor (21. novembar 2017. godine), *Lode* (27. januar 2018. godine), kao i *Kađenje* (02. februar 2018. godine) i spoljna proslava Tripundanskih svečanosti (04. februar 2018. godine).

Završna faza izrade Nominacionog dosijea podrazumijevala je sitnije korekcije teksta koje su finalno usaglašene na sastanku u Kotoru, 01. marta 2018. godine, pripremu teksta za naraciju za video-formu, dodatna snimanja za potrebe video-forme, prevod i lektorisanje prevoda svih materijala, kao i montiranje video-materijala i selekciju fotografija.

U skladu sa Operativnim smjernicama za primjenu Konvencije o zaštiti svjetske kulturne i prirodne baštine, Nominacioni dosije potpisuju zvanična lica ovlašćena za potpis nominacije u ime države ugovornice. Prijedlog potpisnika Nominacionog dosijea za upis Bokeljske mornarice na UNESCO Reprezentativnu listu nematerijalne kulturne baštine čovječanstva je nj.e. Dragica Ponorac, ambasadorica Crne Gore pri UNESCO.

Nakon predaje nominacije, slijedi faza evaluacije od strane nadležnih UNESCO tijela, koja traje do dvije godine od datuma predaje dosijea, a podrazumijeva tehničku procjenu i više sesija stručnih analiza i provjera materijala, nakon čega se, na sastanku Komiteta za nematerijalno nasljeđe, donosi odluka.